

Forn de calç 1 de Can Roure

Matadepera

Ubicació

Comarca: Vallès Occidental
Lloc/Adreça: Collet de Can Roure.
Alçada: 518

Coordenades:

Latitud: 41.60607
Longitud: 2.00803
UTM Est (X): 417342
UTM Nord (Y): 4606515

Classificació

Número de fitxa 08120 - 40
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Element arquitectònic
Estil / època: Contemporani Popular
Segle XIX - XX
Estat de conservació Regular
Notes de conservació: Es tracta d'una estructura prou important com per donar-li el valor que es mereix. Degut a la gran quantitat de persones que circulen per aquest indret, fora bo netejar la vegetació que l'envolta i protegir el curull del pou per evitar que algú pugui prendre mal.

Protecció Legal
Tipus de protecció: BPU
Observacions protecció: Tipologia A de la normativa específica pels elements arqueològics (Fitxa número 16 del Catàleg de Béns a protegir del Pla d'Ordenació Urbanística Municipal).

Data aprovació: dt., 22/09/2009 - 12:00
Accés Fàcil
Ús actual: Sense ús
Titularitat Privada
Titular: 08119A004000230000YY
Autoria de la fitxa Jordi Montlló Bolart

Descripció

El forn de calç se situa a mà esquerra del camí que mena des de l'antic mas fins al Collet de Can Roure, en el vessant nord-oest del turó de les Roques Blanques. Està excavat a l'interior d'un marge fet de pedra irregular, lligat amb argamassa, de 3'50 metres d'alçada conservada per un diàmetre de 4'40 metres. És de planta circular, lleugerament cònic, amb una entrada de planta trapezoïdal i volta de canó característica que comunica directament amb la boca del forn. Està orientada al nord-oest i mesura 1'30 m d'alçada per 1'80 m d'amplada exterior i 1'30 m d'amplada interior.

Els murs de l'estructura són de paredat antic fet a base de pedra irregulars. La volta de la porta també està feta amb pedra, però més planera, falcada amb pedruscall, unida amb morter de calç i disposada a plec de sardinell. A tot el perímetre del pou s'hi observa una bancada d'1'30 metres d'amplada màxima per 35 a 40 centímetres d'alçada aproximadament. Els murs de l'olla conserven les empremtes deixades per la rubefacció.

Observacions:

La fotografia que consta a l'inventari de les Construccions de pedra seca Wikipedra amb número de codi, 8 no es correspon al forn inventariat. S'ha fet constar amb les dades actuals per a la seva rectificació. A una dotzena de metres, situat al davant mateix, aprofitant el marge s'ha localitzat un altre pou d'uns cinc metres de diàmetre per dos de fondària actual, sense cap altre estructura visible; tal vegada fos un forn que no es va acabar de construir mai.

Història

Els forns de calç o olles de calç són construccions tradicionals que es troben arreu de Catalunya. Estan construïts d'una manera molt senzilla, aprofitant el desnivell d'un marge o s'excavava directament en un rost amb l'objectiu d'obtenir, la calç necessària per a fer el morter de calç (barrejant-lo amb aigua i sorra), emprat tradicionalment en la construcció de cases i altres edificis durant segles fins als anys cinquanta, on el ciment i el formigó prenen la davantera. També servirà per arrebossar les façanes, o per emblanquinar les cases, impermeabilitzar els safarejos i les cisternes, per ensulfatar les plantes contra les plagues i com a desinfectant de l'aigua.

El procés de transformació de la pedra en calç s'obté a través de la combustió de la llenya i la pedra de calç, mitjançant un forn de forma rodona fet dins la terra o la roca. Cal obtenir una temperatura d'entre 800°C i 1000°C perquè el carbonat càlcic s'alliberi de l'anhidrid carbònic i passi a òxid de calci.

Per a aconseguir aquest procés calia una preparació llarga i feixuga. Aquestes tasques duraven al voltant d'uns tres mesos, normalment entre el gener i el febrer, quan les feines agrícoles eren més escadusseres. Els fagots de llenya i brancatge s'obtenien desbrossant el bosc i la pedra, s'extreia amb pics, i escodes. Un cop obtingut el material primari, es transportava amb carros o mules fins al forn, que s'omplia posant de forma circular les pedres depenent de la seva mida: a baix les més grosses i a dalt del curull les més petites. A la part inferior es deixava una boca per introduir-hi els feixos de llenya amb una mena de forca anomenada gavell. S'encenia el foc i es deixava encès els dos primers dies amb una faixa destapada que es tapava a poc a poc. Quan començava l'encesa, ja no es podia aturar fins que el mestre calcinaire comprovava que la pedra era ben cuïta. Calien de dotze a quinze dies de cuïta per deixar la pedra a punt i

després vint dies més per refredar-se. Aquesta calç anomenada viva s'apagava abocant-hi aigua, essent convertida en hidrat de calç o calç morta. Passat aquest temps la calç es podia desenfornar i transportar-la en carros per a ser emprada.

Generalment es feia un forn de calç quan hi havia necessitat de producte, i no sempre era comercialitzat, sinó que cada casa se'n podia fer un i s'abandonava després de ser utilitzat. Tampoc era necessari que estigués situat a prop d'una pedrera de calcària, ja que normalment es trobaven pedres d'aquest tipus escampades dins el bosc, al peu dels camins o a les rieres.

D'aquesta antiga activitat, tan estesa només resta el mut testimoni d'aquells forns que en l'actualitat estan mig enrunats i tapats per la vegetació. La producció de calç va tenir una certa importància fins a mitjans segle XX, com ho demostra l'existència de moltes olles o forns com els que es poden observar a Matadepera. Els dos forns que es troben en aquest sector estan relacionats amb la propietat de Can Roure.

Bibliografia

FERRER ALÒS, Llorenç (2015). Eines i feines dels oficis. Edicions Brau. Barcelona.

FONT SEGURA; X. i MUNUERA BERMEJO, J. (2014). Matadepera: patrimoni cultural. Ajuntament de Matadepera.

GRAUS, Ramon i ROSELL, Jaume (2010). Història de la construcció a la Catalunya contemporània. Apunts del curs. Secció d'Història de la construcció del departament de Composició Arquitectònica. Universitat Politècnica de Catalunya.

HERNÁNDEZ, Lluís (2014). Els forn de calç, dins diari La Torre, pàg. 24.

ROSELL, Jaume i SUBIRATS, Miquel (1987). La producció de calç, ahir. El procés pre-industrial de producció de calç, a la comarca del Montsià. Col·legi Oficial d'Aparelladors i Arquitectes Tècnics de Barcelona.

Enllaços d'interès:

[Diari La Torre. Publicació del mes de novembre de 2014. Els forns de calç.](#)

